

Klimatilpasning:

Politiske og praktiske løsninger skal findes

KL kom i januar 2020 med et politisk udspil *“Klimatilpasning for fremtiden - vand fra alle sider”*. Behovet for, at der kommer ekstra gang i klimatilpasningen, er kun blevet mere aktuelt siden. KL har fokus på løsningerne.

TEKST /
SARAH RØPKE

Kontorchef, Teknik
& Miljø
KL

FOTOS /
KL

KL støtter visionerne for en udledningsfri fremtid. Men allerede nu påvirker klimaforandringerne både borgere og kommuner direkte. Voldsomme skybrud, stigende grundvandsspejl og talrige oversvømmelser sætter både borgere og kommuner under pres.

Derfor er det vigtigt, at vi både arbejder med de politiske løsninger, der skal sikre fornuftige rammer, men også med de praktiske løsninger, hvor kommuner og borgere skal arbejde sammen konkret.

STIGENDE GRUNDVANDSSPEJL

Flere og flere borgere oplever udfordringer med høj grundvandsstand.

32 procent af de kommunale teknik- og miljøchefer svarer i en

MOMENTUM-undersøgelse, at de eller deres borgere de seneste 10 år hyppigt eller meget hyppigt har haft problemer som følge af grundvandsstigninger, mens 50 procent har oplevet enkelte tilfælde.

Sara Røpke, kontorchef Teknik & Miljø i KL.

Der er ikke i øjeblikket love eller regler, der giver kommuner og vandselskaber ret eller pligt til at afhjælpe problemerne. Derfor har KL og DANVA foreslået, at der bliver lovgivet, så kommunerne bliver forpligtet til at skabe et plangrundlag, og så vandselskaberne får mulighed for at deltage i løsningen.

KL og DANVA har beskrevet problemet i en fælles udredning og samarbejder nu om at beskrive en model for planlægning, tekniske løsninger og betaling samt en samfundsøkonomisk model til brug for prioritering af indsatsen.

VANDLØBENE

Rigtig mange spørger, om kommunerne løfter deres ansvar med at oprense vandløb, så oversvømmelser forebygges. Nogle spørger til kommunalt ansvar for at uddy-

be vandløb. Det er en misforståelse. Kommunen har driftsansvar for vedligehold, men kommunen har ikke ansvar for uddybning.

Kommunen vedligeholder offentlige vandløb på to måder, som er fastsat i vandløbets regulativ. Om vinteren skal vandet kunne løbe uhindret, som det plejer. Her fjerner kommunen sandbanker, når evnen til vandføring er blevet mindre end fastsat. Om sommeren skærer kommunen grøde i fastsatte intervaller.

Uddybning ændrer vandløbets vandføring og natur. Både helt lokalt og i dele af vandløbet et stykke fra uddybningen. Uddybning kræver tilladelse, hvor effekt på natur og vandføring er belyst. Effekten skal både belyses lokalt, og hvor der ellers er påvirkning.

Tilladelsen ser både på afvanding og på natur, for det siger loven. Førhen handlede vandløbsloven alene om afledning af vand, men siden 1980'erne skal der både lægges vægt på afvanding og på natur. Det står i vandløbslovens formål. Nu er der igen brug for at se på formålet. Der bør nemlig også lægges vægt på klimatilpasning.

Håndtering af de større vandmængder må ske på flere måder. Nogle steder skal der graves, vandløbet skal blive bredere eller dybere, eller det skal sno sig mere. Andre steder skal vandet bremses, så oversvømmelse

sker ved vandløbets øvre del i stedet for ved vandløbets nedre del. Det kaldes vandparkering.

I store vandløb er der brug for at se samlet på problemerne. Her bakker KL op om forslag fra det tidligere Henrik Høegh-udvalg om tværkommunal helhedsplanlægning for vandløb.

UDTAGNING AF LANDBRUGSJORD

Planlæggerne ved godt, at det er klogt ikke at byudvikle på udsatte områder. Vi ved også godt, at der skal findes løsninger i oversvømmelsesområder, så vandet kan tilbageholdes enten i regnvandsbassiner, rekreative anlæg eller på landbrugsjord.

Regeringen har afsat 200 mio. kr. om året i 10 år til udtag af lavbundslande. KL arbejder for, at dette sker med blik for det multifunktionelle. Ikke mindst skal arealerne kunne indgå i vores klimatilpasning og tilbageholde en del af vinternebdøren. Og udtagningen skal samarbejde med den multifunktionelle jordfordelingsfond, så lodsejerne, borgerne og samfundet får det maksimale ud af de mange "nye" hektar jord. Ting som adgang, pleje og ejerskab skal tænkes ind fra starten

BEHOV FOR DET TVÆRKOMMUNALE

Udfordringerne med det meget vand skal løses i fællesskab med borgerne og nabokommuner. Kom-

munerne løser allerede opgaver på tværs, men et stærkt tværkommunalt samarbejde på området kræver klar og sammenhængende lovgivning.

Andre sten ligger også i vejen for samarbejde. Når flere kommuner samarbejder om et klimatilpasningsprojekt, er det f.eks. den projektledende kommune, der betaler regningerne, og alene den kommune, der må have projektet indeholdt under sit anlægsloft henholdsvis låneloft. Alene det kunne være en grund til at undtage klimainvesteringer fra anlægsloft eller låneloft.

KYST

Denne vinter var våd og varm, hverken voldsomme storme eller vældige oversvømmelser ramte kysterne. De problemer, vi har set de senere år, kommer med sikkerhed igen næste år eller næste år igen.

Der er brug for at forebygge, og det skal ske efter nytteprincippet. Altså at forebyggelse betales af dem, der har nytte af beskyttelsen. Sådan siger loven, og det ønsker KL ikke ændret. Men KL ønsker en statslig kyst- og klimafond, som kan hjælpe projekter på vej, hvor der er særligt behov.

Megen forebyggelse vil ske lokalt, hvor ejere af fast ejendom går sammen om en sikring. Men nogle steder har problemerne en udstrækning, så de bedst løses i samarbejde på tværs af kommunegrænser. Tværkommunale samarbejder er en nødvendighed, de kan etableres parallelt med vandløbs-samarbejderne. Geografien i de to samarbejdsfora bliver dog forskellig, for samarbejdet defineres af kyststrækningen henholdsvis vandoplandet. De to ting har ikke samme naturlige grænse.

NETVÆRK FOR KLIMATILPASNING

2020 er et skelsættende år for klimaindsatsen. Regeringen kommer med en klimalov, der skal følges op med handlingsplaner – også om klimatilpasning. KL har Kommunernes Klimatilpasningsnetværk, hvor vi sammen bliver klogere på udfordringer og løsninger. Netværket er for medarbejdere og ledere, som arbejder med at hindre skader, der følger af klimaforandringerne. ●

Regeringen har afsat 200 mio. kr. om året i 10 år til udtag af lavbundslande. KL arbejder for, at dette sker med blik for det multifunktionelle. Ikke mindst skal arealerne kunne indgå i vores klimatilpasning og tilbageholde en del af vinternebdøren

- Sara Røpke, kontorchef KL

